

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 688/2016-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. novembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti [REDACTED], Bajkalská 29F, Bratislava, zastúpenej advokátom [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 10 C 94/2011-445 z 2. marca 2015 a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 407/2015-454 z 28. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť spoločnosti [REDACTED] vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 407/2015-454 z 28. januára 2016 prijíma na ďalšie konanie.

2. Vykonateľnosť právoplatného uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 407/2015-454 z 28. januára 2016 odkladá.

3. V prevyšujúcej časti sťažnosť odmieta pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. mája 2016 doručená sťažnosť spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 10 C 94/2011-445 z 2. marca 2015 (ďalej len „okresný súd“ a „uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 407/2015-454 z 28. januára 2016 (ďalej len „krajský súd“ a „uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že v súdnej veci bola predmetom konania pôvodne poddĺžnícka žaloba podaná 6. mája 2011, v konaní o ktorej boli pôvodní navrhovatelia oslobodení od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 2 písm. j) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). Žalobou sa spoločnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „pôvodný navrhovateľ v 1. rade“), ktorá bola oprávneným v exekučnom konaní vedenom proti spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „pôvodný navrhovateľ v 2. rade“), proti spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „odporca“), domáhala zaplatenia sumy 4 281 151,07 € s prísl. V priebehu konania na okresnom súde bol na navrhovateľa v 2. rade vyhlásený konkurz, v dôsledku čoho bolo zastavené exekučné konanie, ktoré bolo predpokladom uplatnenia poddĺžnickej žaloby. Sťažovateľka do konania vstúpila po tom, ako na základe zmluvy o predaji o podniku uzavretej so správcom navrhovateľa v 2. rade ako úpadcu nadobudla aj pohľadávku proti

odporcovi, ktorá bola predmetom konania. Zmena účastníkov, kde sťažovateľka vstúpila do konania na miesto pôvodnej navrhovateľky v 2. rade, bola pripustená uznesením krajského súdu č. k. 6 Co 227/2013-276 zo 17. júna 2013, a zámena účastníkov, kde sťažovateľka vstúpila do konania aj na miesto pôvodnej navrhovateľky v 1. rade, bola pripustená uznesením okresného súdu č. k. 10 C 94/2011-384 zo 16. júna 2014.

3. Žaloba sťažovateľky bola zamietnutá právoplatným rozsudkom okresného súdu z 9. septembra 2014. Následným uznesením napadnutým sťažnosťou na ústavnom súde okresný súd zaviazal sťažovateľku zaplatiť na účet súdu súdny poplatok v sume 16 596,50 € do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Konštatoval pritom, že sťažovateľka ako neúspešný účastník konania má povinnosť zaplatiť súdny poplatok, keďže v spore bola neúspešná a na jeho úhradu nebola vyzvaná. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd uznesením rovnako napadnutým touto sťažnosťou (i) nepriznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov a (ii) uznesenie okresného súdu vo výroku o povinnosti zaplatiť súdny poplatok potvrdil. Záver o povinnosti sťažovateľky zaplatiť súdny poplatok krajský súd odôvodnil tým, že vstup sťažovateľky do konania nemal za následok jej vstup do postavenia navrhovateľa v konaní o poddĺžnickej žalobe, ale mal účinky podania návrhu priamo proti odporcovi, v dôsledku čoho jej vstupom do konania (16. júna 2014) vznikla poplatková povinnosť, a právo vyrubiť poplatok nezaniklo ani uplynutím zákonnej trojročnej lehoty podľa § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch.

4. Sťažovateľka v sťažnosti rozsiahlo namieta závery všeobecných súdov a v podstatnom uvádza:

„... súdy ustálili, že podanie návrhu na zmenu účastníka konania na strane navrhovateľa, resp. pripustenie vstupu sťažovateľky na miesto pôvodného navrhovateľa má vo vzťahu k vzniku poplatkovej povinnosti rovnaké účinky ako podanie návrhu vo veci samej.

Takýto záver však nemá oporu v žiadnom ustanovení zákona o súdnych poplatkoch ... Navyše pokiaľ súd uloží poplatkovú povinnosť účastníkovi, ktorý nepodal žiaden návrh (návrh na zmenu účastníkov konania na strane žalobcu podával pôvodný žalobca), takýto

postup zákonom neprípustným spôsobom rozširuje poplatkovú povinnosť aj za úkony účastníkov konania, ktoré nie sú v zmysle zákona o súdnych poplatkoch spoplatnené...

V súdenom prípade bol návrh doručený súdu 6.5.2011 a týmto momentom vznikla poplatková povinnosť... poplatok bol splatný v roku 2011 a lehota na jeho vyrubenie uplynula 31. decembra 2014. Napadnuté uznesenie o povinnosti zaplatiť súdny poplatok bolo vydané dňa 2.3.2015, teda po uplynutí 3 ročnej lehoty na jeho vyrubenie...

Pri vyrubovaní súdneho poplatku sa analógia legis nepripúšťa, pretože to vylučuje čl. 59 ods. 2 ústavy, podľa ktorého dane a poplatky možno ukladať len zákonom alebo na základe zákona a neplatí ani § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

Vzhľadom na skutočnosť, že poplatková povinnosť nie je upravená v Občianskom zákonníku, nie je možné použiť analógiu legis. To znamená, že nie je možné odkázať na podobné použitie inej normy na daný prípad, nakoľko pri vstupe iného navrhovateľa do konania, ktorý nespĺňa podmienky pre oslobodenie, zákon takúto situáciu nerieši. Z uvedeného dôvodu je povinnosťou súdu prísne rešpektovať vznik poplatkovej povinnosti, ktorým je deň podania žaloby. V zákone o súdnych poplatkoch neexistuje úprava, že by navrhovateľovi vznikla povinnosť zaplataenia súdneho poplatku z návrhu dňom vstupu do konania...

Porušovateľ a súd prvého stupňa nesprávne, bez toho, aby na to existovali zákonné predpoklady, v súdenom prípade vzhliadli naplnenie podmienok pre vznik poplatkovej povinnosti na strane sťažovateľa, o poplatkovej povinnosti rozhodli po uplynutí trojročnej lehoty na jeho vyrubenie...

Napadnuté uznesenie vybočuje z doterajšej rozhodovacej činnosti tak porušovateľa, ako aj ostatných súdov a je celkom zjavne arbitrárne. “

5. V petite sťažnosti sťažovateľka ústavnému súdu navrhuje, aby nálezom vyslovil porušenie označených práv napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu, tieto zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Súčasne žiada priznať aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

6. Sťažovateľka v sťažnosti taktiež navrhla, aby bola odložená vykonateľnosť napadnutých uznesení okresného súdu a krajského súdu až do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej. Tento návrh odôvodnila tým, že nútený výkon povinnosti zaplatiť súdny poplatok by bol pre ňu likvidačný a spôsobil nezvratné dôsledky vylučujúce aj reparačné či satisfakčné funkcie právnej zodpovednosti, pričom odkladom vykonateľnosti nevznikne žiadnym osobám ujma porovnateľná s ujmomou, ktorá by jej vznikla, ak by tomuto návrhu vyhovené nebolo.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom

prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ak sa návrh neodložil alebo neodmietol, prijme sa na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu (ods. 3 zákona o ústavnom súde).

9. Podanie sťažovateľky možno kvalifikovať ako sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 18 ods. 1 písm. h) a § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde, ktorá je podaná včas, oprávnenou osobou, má všetky zákonné náležitosti, nie je neprípustná a na jej prerokovanie v časti týkajúcej sa namietaného porušení označených práv napadnutým uznesením krajského súdu má ústavný súd právomoc. Sťažovateľka je v konaní zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) v zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý uviedol dostatok dôvodov namietanej protiústavnosti v uznesení krajského súdu, čím sa ústavnému súdu otvára možnosť meritórneho prejednania sťažností, v ktorom posúdi, či k porušeniu označených práv u sťažovateľky skutočne objektívne došlo, alebo či sa to sťažovateľka len subjektívne domnieva.

10. Ústavný súd preto rozhodol o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, kde bude predmetom skúmania prípadné porušenie ňou označených práv napadnutým uznesením krajského súdu a na to nadväzujúce rozhodovanie o ďalších uplatnených nárokoch.

11. Pokiaľ sťažovateľka v sťažnosti namieta aj porušenie označených práv uznesením okresného súdu, v tejto časti ústavný súd sťažnosť musel odmietnuť pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Ústavný súd totiž nemá právomoc rozhodnúť o namietanom porušení označených práv sťažovateľky vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu, pretože zákon zveruje v tomto prípade právomoc odvolaciemu súdu, ktorá vylučuje

právomoc ústavného súdu konať a rozhodnúť o podanej sťažnosti vo vzťahu k okresnému súdu a ním vydanému uzneseníu.

III.

12. Ústavný súd môže podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak to nebude v rozpore s dôležitým verejným záujmom, a ak by výkon napadnutého rozhodnutia... znamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká pri odložení vykonateľnosti môže vzniknúť iným osobám.

13. Podmienky citovaného ustanovenia sú podľa názoru ústavného súdu splnené, pretože v opačnom prípade by ochrana označených práv sťažovateľky ústavným súdom mohla byť poskytnutá neskoro, čím by stratila prakticky význam. Ústavný súd preto návrhu na odklad vykonateľnosti vyhovel bez toho, že by tým akýmkoľvek spôsobom predpovedal výsledok konania o ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2016